

Prima instanță: Jud. Bălți (jud. A. Donos)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. I. Grosu, A. Corcenco, A. Ciobanu)

DECIZIE

14 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător:

Tatiana Vieru

Judecători:

Oleg Sternioală, Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” și Societatea Comercială „Mondolegno” Societate cu Răspundere Limitată,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni împotriva Societății pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți”, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Iuganord Grup” și Societatea Comercială „Mondolegno” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la executarea dreptului de ipotecă și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 16 martie 2017 prin care s-a refuzat repunerea în termen și s-a restituit apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți”,

c o n s t a t ă :

La 19 ianuarie 2015, Banca Comercială „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți”, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Iuganord Grup” și Societatea Comercială „Mondolegno” Societate cu Răspundere Limitată privind executarea dreptului de ipotecă și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că a acordat Societății cu Răspundere Limitată „Iuganord Grup” următoarele credite: nr. 113 din 20 martie 2007 în sumă de 400 000 euro, modificat prin acordurile adiționale nr. 1 din 29 octombrie 2007, nr. 2 din 16 martie 2010 și nr. 3 din 15 martie 2011, cu termenul final de rambursare la 20 martie 2012; nr. 785 din 10 septembrie 2007 în sumă de 500 000 euro, modificat prin

acordurile adiționale nr. 1 din 26 decembrie 2008, nr. 2 din 06 octombrie 2010 și nr. 3 din 15 martie 2011, cu termenul final de rambursare la 10 octombrie 2013.

Menționează că, întru asigurarea rambursării în termen a creditelor acordate, Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” în calitate de debitor ipotecar a ipotecat băncii conform contractului de ipotecă nr. 5929 din 24 octombrie 2005, următoarele bunuri imobile: terenul aferent construcțiilor cu suprafața de 2, 9785 ha cu nr. cadastral 0300203.335; construcție de transport și comunicații cu suprafața totală de 592, 5 m² cu nr. cadastral 0300203.335.01; construcții comerciale, prestarea serviciilor; garaj cu suprafața de 329, 1 m² cu nr. cadastral 0300203.335.06; construcție cu suprafața totală de 128, 2 m² cu nr. cadastral 0300203.335.09; construcție nefinalizată cu suprafața totală de 1511,3 m² cu nr. cadastral 0300203.335.10, care sunt amplasate în mun. Bălți, str. Decebal 130, evaluate de părți în sumă de 9 100 200 lei.

Pe motiv că, debitorul Societatea cu Răspundere Limitată „Iuganord Grup” nu și-a onorat în modul corespunzător obligațiile ce reies din contractele de credit nr. 113 din 20 martie 2007 și nr. 785 din 10 septembrie 2007, banca a expediat în adresa pârâților notificarea nr. 02/3-117 din 31 ianuarie 2011, prin care a solicitat achitarea benevolă a datoriei formate și a prevenit despre intenția băncii referitor la executarea dreptului de ipotecă.

La 12 iulie 2011 debitorul ipotecar Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” a executat benevol dreptul de ipotecă și a transmis, iar Banca Comercială „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni a primit în posesie pentru comercializare bunul imobil ipotecat conform contractului de ipotecă nr. 5929 din 24 octombrie 2005.

Ulterior, la 21 iunie 2012 Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” a depus la Judecătoria Bălți cerere de chemare în judecată privind declararea nulității acordului de transmitere benevolă în posesie a bunului gajat în scopul vânzării încheiat la 12 iulie 2011 între Banca Comercială „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni și Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți”.

Prin hotărârea Judecătoria Bălți din 27 martie 2014 a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” împotriva Băncii Comerciale „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni și s-a declarat nul acordul de transmitere benevolă în posesie a bunului gajat în scopul vânzării.

Conform calculului datoriilor la situația din 05 decembrie 2014 debitorul Societatea cu Răspundere Limitată „Iuganord Grup” a acumulat următoarele datorii, în temeiul contractului de credit nr. 113 din 20 martie 2007 o datorie totală în mărime de 1 142 787, 32 euro; în baza contractului de credit nr. 785 din 10 septembrie 2007 o datorie totală în mărime de 1 214 973, 81 euro.

Explică că, debitorul Societatea cu Răspundere Limitată „Iuganord Grup” nu și-a onorat obligațiile stipulate în contractul de credit nr. 113 din 20 martie 2007 și nr. 785 din 10 septembrie 2007 în ce privește rambursarea ratelor de credit, a dobânzilor și a plăților aferente acestora.

Solicită reclamantul transmiterea silită în posesia sa pentru a fi comercializat bunul imobil ipotecat și încasarea taxei de stat în mărime de 50 000 lei.

Prin încheierea Judecătoriei Bălți din 18 februarie 2016 a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Societatea Comercială „Mondolegno” Societate cu Răspundere Limitată.

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți din 13 aprilie 2016 acțiunea a fost admisă, s-a obligat Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” să transmită în posesia Băncii Comerciale „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni pentru a fi comercializat bunul ipotecat.

S-a încasat din contul Societății pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” în beneficiul Băncii Comerciale „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni cheltuielile de judecată pentru taxa de stat în mărime de 50 000 lei.

Nefiind de acord cu soluția primei instanței Banca Comercială „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni, Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” și Societatea Comercială „Mondolegno” Societate cu Răspundere Limitată au declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți din 13 aprilie 2016.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 03 iunie 2016 nu s-a dat curs cererilor de apel declarate de Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” și Societatea Comercială „Mondolegno” Societate cu Răspundere Limitată, s-a acordat termen apelanților pînă la 21 iunie 2016, ora 16.15, pentru prezentarea de către Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” a dovezii de plata taxei de stat în mărime de 37 500 lei și a cererii de apel motivate, iar Societatea Comercială „Mondolegno” Societate cu Răspundere Limitată să prezinte apelul motivat.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 21 iunie 2016 cererile de apel înaintate de Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” și Societatea Comercială „Mondolegno” Societate cu Răspundere Limitată au fost restituite.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 24 august 2016 au fost respinse recursurile declarate de Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” și Societatea Comercială „Mondolegno” Societate cu Răspundere Limitată și s-a menținut încheierea Curții de Apel Bălți din 03 iunie 2016.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 18 ianuarie 2017 a fost respinsă cererea de repunere în termen a recursului declarat de Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” și s-a respins recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 21 iunie 2016.

La 23 februarie 2017 Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” a depus cererea de apel repetată.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 16 martie 2017 s-a refuzat repunerea în termen și s-a restituit apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți”.

La 06 aprilie 2017 Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” și Societatea Comercială „Mondolegno” Societate cu Răspundere Limitată au declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 16 martie 2017, solicitând casarea încheierii nominalizate și restituirea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului, a indicat că cu încheierea Curții de Apel Bălți din 16 martie 2017 nu este de acord, o consideră ilegală și neîntemeiată.

Relevă că, Curtea de Apel Bălți a examinat cauza în lipsa participanților, astfel, încălcând drepturile, libertățile și interesele pârâtului și anume: accesul liber la justiție, dreptul la apărare, dreptul la judecarea cauzei sale prin principiul contradictorialității și egalității tuturor persoanelor în fața legii.

Susține că, la judecarea cauzei de către instanțele inferioare au fost ignorate prevederile art.art. 4, 5,8, 9, 22-27, 55-60 din CPC.

Consideră că, a omis termenul de declarare a apelului din motive obiective, deoarece apelantul nu a participat la examinarea cauzei nici în instanța de fond nici în apel, acesta nefiind înștiințat despre locul, data și ora examinării pricinii.

Opinează că datorită imposibilității de a se prezenta în ședința de judecată, din motive obiective, ce nu a depins de voința sa, nu a putut prezenta probe, formula argumente asupra circumstanțelor cauzei, fiind lipsit de posibilitatea reală de a-și exercita deplin drepturile sale procedurale garantate prin lege.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele dosarului atestă că copia încheierii Curții de Apel Bălți din 16 martie 2017 a fost expediată în adresa Societății pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” și Societății Comerciale „Mondolegno” Societate cu Răspundere Limitată la 21 martie 2017 (f.d.200, volumul II) și a fost recepționată la 24 martie 2017 (f.d.201, volumul II).

În circumstanțele relevate, recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” și Societatea Comercială „Mondolegno” Societate cu Răspundere Limitată la 06 aprilie 2017 se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 10 mai 2017, în adresa intimațiilor a fost expediată spre cunoștință copia recursului declarat de către Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” și Societatea Comercială „Mondolegno” Societate cu Răspundere Limitată cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs.

La 29 mai 2017, Banca Comercială „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni a depus referință, solicitând respingerea recursului cu menținerea încheierii Curții de Apel Bălți din 16 martie 2017, pe care o consideră întemeiată.

La 30 mai 2017 Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” și Societatea Comercială „Mondolegno” Societate cu Răspundere Limitată au depus cerere de recurs suplimentară, solicitând admiterea recursului cu casarea încheierii contestate.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii recurate, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Prevederile art. 369 alin. (1) lit. b) CPC stipulează că, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) și (3) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Conform art. 116 alin. (1) și (3) CPC, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

Din materialele pricinii rezultă că recurenții-apelanți Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” și Societatea Comercială „Mondolegno” Societate cu Răspundere Limitată au depus la 12 mai 2016 și respectiv la 16 mai 2016 cereri de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelurilor, casarea integrală a hotărârii Judecătoria Bălți din 13 aprilie 2016.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 21 iunie 2016, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din data de 24 august 2016, au fost restituite cererile de apel depuse de către Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” și Societatea Comercială „Mondolegno” Societate cu Răspundere Limitată, pe motiv că apelanții nu s-au conformat indicațiilor obligatorii stabilite prin încheierea din 03 iunie, și anume, Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” nu a prezentat dovada achitării taxei de stat în mărime de 37 500 lei și a cererii de apel

motivate, iar Societatea Comercială „Mondolegno” Societate cu Răspundere Limitată nu a prezentat apelul motivat.

La 23 februarie 2017, Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând repunerea în termen a cererii de apel, admiterea acesteia, casarea hotărârii Judecătoria Bălți din 13 aprilie 2016 cu trimiterea cauzei la rejudecare.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 16 martie 2017, a fost respinsă cererea de repunere în termen și restituit apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” împotriva hotărârii Judecătoria Bălți din 13 aprilie 2016, ca fiind tardiv.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiată concluzia instanței de apel privind respingerea cererii de repunere în termenul declarării apelului și, în consecință, restituirea apelului declarat de Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” ca fiind depus în afara termenului legal.

Or, argumentele recurențelor, precum că au omis termenul de declarare a apelului din motive obiective, întrucât nu au fost înștiințați despre locul, data și ora examinării pricinii nu pot fi reținute, deoarece sunt pur declarative și nu au suport legal.

După cum denotă din actele cauzei atât Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” cât și Societatea Comercială „Mondolegno” Societate cu Răspundere Limitată în cadrul examinării pricinii în instanța de fond au fost citați legal, au cunoscut despre examinarea litigiului, au avut posibilitatea de a participa în ședințele de judecată, de a prezenta probe și de a formula obiecții asupra circumstanțelor cauzei.

Conform art.102 Codul de procedură civilă alin.(4¹) participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Prin urmare, potrivit normei citate instanța nu era obligată să citeze repetat participantul la proces și să-l informeze despre data amânării ședinței de judecată.

Conform jurisprudenței CEDO participanții procesului de judecată urmează să-și asume un rol activ, urmărind cu diligență derularea procesului său și să dispună cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

Potrivit art. 56 alin.(3) Cod de procedură civilă participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale.

În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Buna-credință prezumă, că partea este obligată la intervale rezonabile de timp să manifeste diligență și să se intereseze de soarta dosarelor despre care cunosc cu certitudine că se află pe rolul instanței cu participarea lor și să respecte termenele prevăzute de lege.

Colegiul apreciază critic alegațiile recurenților referitor la faptul că în legătură cu necitarea legală au fost încălcate prevederile art. 5 din Codul de Procedură Civilă - accesul liber la justiție, deoarece dreptul de acces la instanță trebuie să fie „concret și efectiv” (Bellet împotriva Franței pct. 38).

Efectivitatea dreptului de acces impune ca un individ „să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act ce constituie ingerință în drepturile sale (Bellet împotriva Franței, pct. 36; Nunes Dias împotriva Portugaliei (dec.)) în privința normelor privind citare de a compărea în instanță.

Totodată dreptul de acces la o instanță poate fi astfel supus, în anumite circumstanțe, unor restricții legitime, cum ar fi termenele legale pentru prescripție (Stubbings și alții împotriva Regatului Unit, pct. 51 -52), ordinele care stabilesc plata unei cauțiuni pentru garantarea cheltuielilor de judecată (Tolstoi Miloslavsky împotriva Regatului Unit, pct.62-67, cerința privind reprezentarea (R.P. și alții împotriva Regatului Unit, pct. 63-67).

În situația dată principiul accesului liber la justiție implică și respectarea termenelor în care justițiabilii își pot exercita drepturile lor procesuale.

Or, la omiterea termenului recurenții au înaintat cerere de repunere în termen, la care urma conform art. 116 alin. (3) să fie anexate probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.

Reieșind din faptul că Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” nu a prezentat careva probe în susținerea cererii sale de repunere în termenul de declarare a apelului, Colegiul constată că instanța de apel legal și întemeiat a respins cererea de repunere în termen.

Instanța de recurs constată că, instanța de apel corect a aplicat dispozițiile art. 116 Cod de procedură civilă, în vederea respingerii cererii de repunere în termen a apelului, precum și dispozițiile art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă în vederea restituirii apelului declarat, considerându-l declarat în afara termenului legal, or o eventuală repunere neîntemeiată în termen pentru depunerea cererii de apel ar duce la încălcarea procesului echitabil în sensul art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, precum a constatat CEDO încălcarea dreptului la proces echitabil și a securității raporturilor juridice de către instanțele judecătorești naționale în cauza (Ghirea v. Republica Moldova, nr. 15778/05, 26.06.2012).

Dreptul la o instanță, garantat de art. 6 § 1 din Convenție presupune respectarea principiului preeminenței dreptului.

Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere ca, atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei cereri, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție.

În asemenea împrejurări se constată că nu sunt temeiuri pentru a casa încheierea Curții de Apel Bălți.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, Colegiul Civil Comercial și de Contencios

Administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea Curții de Apel Bălți din 16 martie 2017.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți” și Societatea Comercială „Mondolegno” Societate cu Răspundere Limitată.

Se menține încheierea Curții de Apel Bălți din 16 martie 2017, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Banca Comercială „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni împotriva Societății pe Acțiuni „Întreprinderea de Transport nr. 8 Bălți”, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Iuganord Grup” și Societatea Comercială „Mondolegno” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la executarea dreptului de ipotecă și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător

Tatiana Vieru

Judecători

Oleg Sternioală

Nicolae Craiu